

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2013/33/ES

2013 m. birželio 26 d.

kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo (nauja redakcija)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 78 straipsnio 2 dalies f punktą,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽²⁾,laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽³⁾,

kadangi:

(1) bus daromi keli esminiai 2003 m. sausio 27 d. Tarybos direktyvos 2003/9/EB, nustatančios minimalias normas dėl prieglobsčio prašytojų priėmimo ⁽⁴⁾, pakeitimai. Siekiant aiškumo tą direktyvą reikėtų išdėstyti nauja redakcija;

(2) bendra prieglobsčio politika, įskaitant bendrą Europos prieglobsčio sistemą, yra Europos Sąjungos siekio laipsniškai sukurti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę asmenims, kurie, aplinkybių verčiami, teisėtai ieško apsaugos Sąjungoje, dalis. Tokia politika turėtų būti pagrįsta valstybių narių solidarumo ir teisingo atsakomybės, įskaitant finansinės naštos, pasidalijimo principais;

(3) 1999 m. spalio 15 ir 16 d. Tamperėje įvykusiame specialiaame Europos Vadovų Tarybos susitikime buvo susitarta

imtis kurti bendrą Europos prieglobsčio sistemą, paremtą visapusių ir visiems galiojančių 1951 m. liepos 28 d. Ženevos konvencijos dėl pabėgėlių statuso, papildytos 1967 m. sausio 31 d. Niujorko protokolu (toliau – Ženevos konvencija), taikymu, tokiu būdu patvirtinant negražinimo (pranc. *non-refoulement*) principą. Pirmasis bendros Europos prieglobsčio sistemos etapas buvo užbaigtas, priėmus atitinkamus Sutartyse numatytus teisinius dokumentus, įskaitant Direktyvą 2003/9/EB;

(4) 2004 m. lapkričio 4 d. posėdyje Europos Vadovų Taryba priėmė Hagos programą, kurioje nustatyti 2005–2010 m. įgyvendintini laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės tikslai. Atsižvelgiant į tai, Hagos programoje Europos Komisija raginama užbaigti vertinti pirmojo etapo dokumentus ir pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai antrojo etapo dokumentus ir priemones;

(5) 2009 m. gruodžio 10–11 d. posėdyje Europos Vadovų Taryba priėmė Stokholmo programą, kurioje dar kartą patvirtino išsipareigojimą pasiekti tikslą – ne vėliau kaip 2012 m. sukurti bendrą apsaugos ir solidarumo erdvę, grindžiamą bendra prieglobsčio suteikimo procedūra, ir nustatyti vienodą asmenų, kuriems suteikta tarptautinė apsauga, statusą, grindžiamą aukštais apsaugos standartais ir teisingomis bei veiksmingomis procedūromis. Be to, Stokholmo programoje numatyta, kad labai svarbu, kad asmenims, neatsižvelgiant į valstybę narę, kurioje jie pasiprašė tarptautinės apsaugos, būtų taikomos lygiavertės priėmimo sąlygos;

(6) tam, kad būtų tinkamai remiamos bendros Europos prieglobsčio sistemos kūrimo antruoju etapu nustatytų reikalavimų įgyvendinimo valstybių narių pastangos, visų pirma tų valstybių narių, kurių prieglobsčio sistemas slegia specifinė neproporcinga našta ypač dėl jų geografinės arba demografinės padėties, – turėtų būti sutelkti Europos pabėgėlių fondo ir Europos prieglobsčio paramos biuro ištekliai;

(7) atsižvelgiant į pirmojo etapo dokumentų įgyvendinimo vertinimo rezultatus, šiuo etapu siekiant tarptautinės apsaugos prašytojams (toliau – prašytojai) užtikrinti geresnes priėmimo sąlygas, reikėtų patvirtinti principus, kuriais grindžiama Direktyva 2003/9/EB;

⁽¹⁾ OL C 317, 2009 12 23, p. 110 ir OL C 24, 2012 1 28, p. 80.

⁽²⁾ OL C 79, 2010 3 27, p. 58.

⁽³⁾ 2009 m. gegužės 7 d. Europos Parlamento pozicija (OL C 212 E, 2010 8 5, p. 348) ir 2013 m. birželio 6 d. Tarybos pozicija, priimta per pirmąjį svarstymą (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje). 2013 m. birželio 10 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

⁽⁴⁾ OL L 31, 2003 2 6, p. 18.

- (8) siekiant užtikrinti, kad visoje Sąjungoje su prašytojais būtų elgiamasi vienodai, ši direktyva turėtų būti taikoma visų rūšių tarptautinės apsaugos prašymų procedūroms bei visais jų etapais, visose teritorijose ir vietose, kuriose priimami prašytojai, ir tol, kol prašytojams leidžiama likti valstybių narių teritorijoje kaip prašytojams;
- (9) taikydamos šią direktyvą, valstybės narės turėtų stengtis užtikrinti, kad būtų visiškai laikomasi vaiko interesų ir šeimos vienovės principų pagal atitinkamai Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, 1989 m. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją ir Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją;
- (10) valstybių narių elgesys su asmenimis, kuriems taikoma ši direktyva, yra saistomas išsipareigojimais pagal tarptautinės teisės dokumentus, kurių šalys šios valstybės yra;
- (11) turėtų būti nustatytos prašytojų priėmimo normos, kurių pakaktų, kad būtų garantuotas jų orumo nežeminantis gyvenimo lygis bei visose valstybėse narėse panašios gyvenimo sąlygos;
- (12) prašytojų priėmimo sąlygų suderinimas turėtų padėti apriboti antrinę prašytojų migraciją, kuriai daro įtaką jų priėmimo sąlygų įvairovė;
- (13) siekiant užtikrinti, kad su visais tarptautinės apsaugos prašytojais būtų elgiamasi vienodai ir garantuoti suderinamumą su šiuo metu galiojančia ES prieglobsčio *acquis*, visų pirma su 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų⁽¹⁾, tikslinga išplėsti šios direktyvos taikymo sritį į ją įtraukiant papildomos apsaugos prašytojus;
- (14) nacionalinės valdžios institucijos pirmiausia turėtų pasirūpinti specialių priėmimo poreikių turinčių asmenų priėmimu, kad užtikrintų, jog toks priėmimas būtų specialiai pritaikytas jų specialiems priėmimo poreikiams tenkinti;
- (15) prašytojų sulaikymas turėtų būti taikomas pagal pamatinį principą, kad asmuo neturėtų būti sulaikomas vien dėl to, kad jis prašo tarptautinės apsaugos, visų pirma pagal tarptautinius teisinius valstybių narių išsipareigojimus ir pagal Ženevos konvencijos 31 straipsnį. Prašytojai gali būti sulaikomi tik šioje direktyvoje labai aiškiai apibrėžtomis išimtinėmis aplinkybėmis, laikantis būtinumo ir proporcingumo principų, kiek tai susiję su tokio sulaikymo pobūdžiu ir tikslu. Sulaikytam prašytojui turėtų būti suteikta galimybė veiksmingai pasinaudoti reikiamomis procedūrinėmis garantijomis, kaip antai teismine gynyba nacionalinėje teisminėje institucijoje;
- (16) kalbant apie administracines procedūras, susijusias su sulaikymo priezastimis, sąvoka „deramas kruopštumas“ apima valstybių narių pareigą bent imtis konkrečių ir reikšmingų veiksmų užtikrinant, kad sulaikymo priezastims patikrinti reikalingas laikas būtų kuo trumpesnis ir kad būtų reali galimybė, jog toks patikrinimas gali būti sėkmingai atliktas per kuo trumpesnę laiką. Sulaikymas neturi trukti ilgiau, nei to pagrįstai reikia atitinkamoms procedūroms atlikti;
- (17) šioje direktyvoje nustatytos sulaikymo priezastys neturi poveikio kitoms sulaikymo priezastims, be kita ko, sulaikymo priezastims pagal baudžiamojo proceso sistemą, kurios yra taikomos pagal nacionalinę teisę ir yra nesusijusios su trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės tarptautinės apsaugos prašymu;
- (18) su sulaikytais prašytojais turėtų būti elgiamasi visapusiškai gerbiant jų žmogaus orumą, o jų priėmimas turėtų būti konkrečiai pritaikytas jų poreikiams tokioje situacijoje tenkinti. Valstybės narės visų pirma turėtų užtikrinti 1989 m. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos 37 straipsnio taikymą;
- (19) gali būti atvejų, kai praktiškai nebus įmanoma sulaikius iš karto užtikrinti tam tikras priėmimo garantijas, pavyzdžiui, dėl geografinės padėties arba specialios sulaikymo centro struktūros. Tačiau bet koks nukrypimas nuo tų garantijų turėtų būti laikinas ir turėtų būti taikomas tik šioje direktyvoje nustatytais aplinkybėmis. Nukrypimai turėtų būti taikomi tik išimtinėmis aplinkybėmis ir turėtų būti tinkamai pagrindžiami, atsižvelgiant į kiekvieno atvejo aplinkybes, įskaitant taikomo nukrypimo mastą, jo trukmę ir jo poveikį atitinkamam prašytojui;

⁽¹⁾ OL L 337, 2011 12 20, p. 9.

- (20) siekiant geriau užtikrinti fizinę ir psichologinę prašytojų neliečiamybę, sulaikymas turėtų būti kraštutinė priemonė ir gali būti taikomas tik po to, kai buvo tinkamai išnagrinėtos visos su laisvės atėmimu nesusijusios sulaikymui alternatyvios priemonės. Taikant bet kurią sulaikymui alternatyvią priemonę turi būti gerbiamos prašytojų pagrindinės žmogaus teisės;
- (21) siekiant, kad būtų užtikrintos procedūrinės garantijos, kuriomis numatoma galimybė susisiekti su teisine pagalba teikiančiomis organizacijomis arba asmenų grupėmis, turėtų būti teikiama informacija apie tokias organizacijas ir asmenų grupes;
- (22) nusprendamos dėl apgyvendinimo sąlygų, valstybės narės turėtų atsižvelgti į vaiko interesus, taip pat į ypatingas prašytojo, kuris yra išlaikomas šeimos narių arba kitų artimų giminaičių, pavyzdžiui, valstybėje narėje jau esančių nesusituokusių nepilnamečių brolių ir (arba) seserų, aplinkybes;
- (23) siekiant skatinti ekonominį prašytojų savarankiškumą ir mažinti ryškius skirtumus valstybėse narėse, svarbu nustatyti aiškias prašytojų patekimo į darbo rinką taisykles;
- (24) siekiant užtikrinti, kad prašytojams materialinė parama būtų teikiama laikantis šioje direktyvoje nustatytų principų, būtina, kad valstybės narės nustatytų tokios paramos dydį remdamosi susijusiais kriterijais. Tai nereiškia, kad suteikiama suma turėtų būti tokia pati, kaip ir piliečiams. Valstybės narės prašytojams gali suteikti mažiau palankias sąlygas nei piliečiams, kaip nurodyta šioje direktyvoje;
- (25) galimybė piktnaudžiauti priėmimo sistema turėtų būti apribota nurodant, kokiomis aplinkybėmis prašytojams gali būti ribojamas arba panaikinamas materialinių priėmimo sąlygų taikymas, tuo pat metu visiems prašytojams užtikrinant jų orumo nežeminantį gyvenimo lygį;
- (26) prašytojų priėmimo srityje turėtų būti garantuotas nacionalinių priėmimo sistemų veiksmingumas bei valstybių narių bendradarbiavimas;
- (27) prašytojų priėmimo srityje tarp kompetentingų institucijų turėtų būti skatinamas deramas koordinavimas, taip pat tuo tikslu tarp vietinių bendrijų bei apgyvendinimo centrų turėtų būti palaikomi darnūs santykiai;
- (28) valstybės narės turėtų turėti teisę nustatyti arba toliau taikyti palankesnes nuostatas trečiųjų šalių piliečiams ir asmenims be pilietybės, valstybės narės prašantiems tarpautinės apsaugos;
- (29) šia prasme valstybės narės taip pat raginamos taikyti šios direktyvos nuostatas, kai tenka priimti sprendimus dėl prašymų, susijusių su taikomomis kitokiomis apsaugos formomis, nei numatyta pagal Direktyvą 2011/95/ES;
- (30) turėtų būti periodiškai įvertinama, kaip įgyvendinama ši direktyva;
- (31) kadangi šios direktyvos tikslo, t. y. nustatyti prašytojų priėmimo normas valstybėse narėse, valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi dėl šios direktyvos masto ir poveikio to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo, Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;
- (32) pagal 2011 m. rugsėjo 28 d. Valstybių narių ir Komisijos bendrą politinį pareiškimą dėl aiškinamųjų dokumentų ⁽¹⁾ valstybės narės įsipareigojo pagrįstais atvejais prie pranešimų apie savo perkėlimo priemones pridėti vieną arba daugiau dokumentų, kuriuose būtų paaiškintos direktyvos sudėtinių dalių ir nacionalinių perkėlimo priemonių atitinkamų dalių sąsajos. Teisės aktų leidėjas mano, kad šios direktyvos atveju tokių dokumentų pateikimas yra pagrįstas;
- (33) pagal prie ES sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 1 ir 2 straipsnius ir 4a straipsnio 1 dalį ir nedarant poveikio to protokolo 4 straipsniui, Jungtinė Karalystė ir Airija nedalyvauja priimant šią direktyvą, ir ji nėra joms privaloma ar taikoma;
- (34) pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šią direktyvą, ir ji nėra jai privaloma ar taikoma;

⁽¹⁾ OL C 369, 2011 12 17, p. 14.

(35) šioje direktyvoje gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, pripažįstamų visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje. Šia direktyva visų pirma siekiama užtikrinti visišką pagarbą žmogaus orumui bei skatinti Chartijos 1, 4, 6, 7, 18, 21, 24 ir 47 straipsnių taikymą, ir ji turi būti atitinkamai įgyvendinta;

(36) pareiga perkelti šią direktyvą į nacionalinę teisę turėtų apimti tik nuostatas, kuriose yra esminių pakeitimų Direktyvos 2003/9/EB atžvilgiu. Nepakeistų nuostatų perkėlimas į nacionalinę teisę vykdomas pagal tą direktyvą;

(37) ši direktyva neturėtų daryti poveikio valstybių narių pareigoms, susijusioms su II priedo B dalyje nustatytu Direktyvos 2003/9/EB perkėlimo į nacionalinę teisę terminu,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I SKYRIUS

TIKSLAS, TERMINŲ APIBRĖŽTYS IR TAIKYMO SRITIS

1 straipsnis

Tikslas

Šios direktyvos tikslas yra nustatyti tarptautinės apsaugos prašytojų (toliau – prašytojai) priėmimo normas valstybėse narėse.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šioje direktyvoje:

a) tarptautinės apsaugos prašymas – tarptautinės apsaugos prašymas, kaip apibrėžta Direktyvos 2011/95/ES 2 straipsnio h punkte;

b) prašytojas – tarptautinės apsaugos pasiprašęs trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės, dėl kurio dar nepriimtas galutinis sprendimas;

c) šeimos nariai – tuo atveju, jei šeima jau egzistavo kilmės šalyje, toliau išvardyti prašytojo šeimos nariai, kurie yra toje pačioje su tarptautinės apsaugos prašymu susijusioje valstybėje narėje:

— prašytojo (-os) sutuoktinis (-ė) arba nesantuokinis (-ė) jo (jos) partneris (-ė), su kuriuo nusistovėjęs pastovus ryšys, jei pagal atitinkamos valstybės narės teisę arba praktiką su trečiųjų šalių piliečiais susijusioje teisėje poros, nesančios santuokoje, tam tikru mastu yra prilyginamos sutuoktiniams;

— pirmoje įtraukoje nurodytų porų arba prašytojo nepilnamečiai vaikai, su sąlyga, kad jie nėra sudarę santuokos, ir nepaisant to, ar jie gimę santuokoje ar nesantuokiniai, ar įvaikinti, kaip apibrėžta pagal nacionalinę teisę;

— tėvas, motina arba pagal atitinkamos valstybės narės teisę ar praktiką už prašytoją atsakingas kitas suaugęs asmuo, jei tas prašytojas yra nepilnametis ir nesusituokęs;

d) nepilnametis – jaunesnis nei 18 metų trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės;

e) nelydimas nepilnametis – nepilnametis, į valstybių narių teritoriją atvykęs nelydimas pagal atitinkamos valstybės narės teisę ar praktiką už jį atsakingo suaugusio asmens ir ten esantis tol, kol toks asmuo ima jį faktiškai prižiūrėti; šiai kategorijai priklauso nepilnametis, kuris liko be palydos po to, kai atvyko į valstybių narių teritoriją;

f) priėmimo sąlygos – visas rinkinys priemonių, kurias valstybės narės pagal šią direktyvą suteikia prašytojams;

g) materialinės priėmimo sąlygos – priėmimo sąlygos, į kurias įeina būsto, maisto ir aprangos suteikimas natūra arba finansinių išmokų pavidalu arba talonais, arba naudojant visus tris būdus, ir dienpinigiai;

h) sulaikymas – kai valstybė narė izoliuotai laiko prašytoją tam tikroje vietoje, kur prašytojo judėjimo laisvė yra atimta;

i) apgyvendinimo centras – bet kuri vieta, kurioje kolektyviai apgyvendinami prašytojai;

j) atstovas – asmuo arba organizacija, paskirtas kompetentingų įstaigų, kad padėtų ir atstovautų nelydimam nepilnamečiui vykstant šioje direktyvoje numatytoms procedūroms, siekiant užtikrinti vaiko interesus ir, kai būtina, naudotis veiksnumu nepilnamečio labui. Kai nepilnamečio atstovu paskiriama organizacija, ji paskiria atsakingą asmenį, kuris vykdytų atstovo pareigas nelydimam nepilnamečio atžvilgiu pagal šią direktyvą;

k) specialių priėmimo poreikių turintis prašytojas – pažeidžiamas asmuo pagal 21 straipsnį, kuriam reikia specialių garantijų, kad galėtų pasinaudoti teisėmis ir laikytis įpareigojimų, numatytų šioje direktyvoje.

3 straipsnis

Taikymo sritis

1. Ši direktyva taikoma visiems trečiųjų šalių piliečiams ir asmenims be pilietybės, pasiprašiusiems tarptautinės apsaugos valstybės narės teritorijoje, įskaitant pasienį, teritorinius vandenius arba tranzito zonas, tol, kol jiems leidžiama likti teritorijoje kaip prašytojams, taip pat jų šeimos nariams, jei pagal nacionalinę teisę jie įtraukiami į tokį tarptautinės apsaugos prašymą.

2. Ši direktyva netaikoma tais atvejais, kai diplomatinio arba teritorinio prieglobsčio prašymai pateikiami valstybių narių atstovybėms.

3. Ši direktyva netaikoma tais atvejais, kai taikoma 2001 m. liepos 20 d. Tarybos direktyva 2001/55/EB dėl minimalių normų suteikiant perkeltiesiems asmenims laikiną apsaugą esant masiniam srautui ir dėl priemonių, skatinančių valstybių narių tarpusavio pastangų priimant tokius asmenis bei atsakant už tokio veiksmo padarinius pusiausvyrą⁽¹⁾.

4. Valstybės narės gali nuspręsti taikyti šią direktyvą, priimdamos sprendimus dėl kitokios apsaugos, nei išplaukianti iš Direktyvos 2011/95/ES, prašymų.

4 straipsnis

Palankesnės nuostatos

Valstybės narės gali numatyti arba toliau taikyti palankesnes nuostatas, susijusias su priėmimo sąlygomis, prašytojams ir kitiems prašytojo artimiems giminaičiams, esantiems toje pačioje valstybėje narėje, kai jie priklausomi nuo pastarojo arba dėl humanitarinio pobūdžio priežasčių, tiek, kiek šios nuostatos atitinka šią direktyvą.

II SKYRIUS

BENDROSIOS PRIĖMIMO SĄLYGŲ NUOSTATOS

5 straipsnis

Informavimas

1. Per atitinkamą laikotarpį, bet ne ilgiau kaip per penkiolika dienų po to, kai buvo pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas, valstybės narės informuoja prašytojus bent jau apie nustatytas išmokas ir apie su priėmimo sąlygomis susijusias jų pareigas.

Valstybės narės užtikrina, kad prašytojams būtų suteikta informacija apie organizacijas arba asmenų grupes, teikiančias specialią teisinę pagalbą, bei apie organizacijas, kurios galėtų suteikti pagalbą arba juos informuoti apie esamas priėmimo sąlygas, įskaitant sveikatos priežiūrą.

2. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje nurodyta informacija būtų teikiama raštu ir ta kalba, kurią supranta arba, kaip pagrįstai manoma, turi suprasti prašytojas. Tam tikrais atvejais ši informacija taip pat gali būti teikiama žodžiu.

6 straipsnis

Dokumentai

1. Valstybės narės užtikrina, kad per tris dienas nuo tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo dienos prašytojui būtų įteiktas jo vardu išduotas dokumentas, patvirtinantis jo, kaip prašytojo, statusą arba liudijantis jo teisę būti valstybės narės teritorijoje, laukiant, kol bus nagrinėjamas arba kol yra nagrinėjamas jo prašymas.

Jei dokumento turėtojas neturi teisės laisvai judėti visoje valstybės narės teritorijoje arba jos dalyje, tas faktas taip pat nurodomas dokumente.

2. Valstybės narės gali netaikyti šio straipsnio tais atvejais, kai prašytojas yra sulaikytas ir kol nagrinėjamas pasienyje pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas, arba pagal procedūrą, taikomą sprendžiant dėl prašytojo teisės atvykti į valstybės narės teritoriją. Konkrečiais atvejais, kol nagrinėjamas tarptautinės apsaugos prašymas, valstybės narės gali išduoti prašytojams kitokių liudijimų, tapatų 1 dalyje nurodytam dokumentui.

3. 1 dalyje nurodytame dokumente nebūtinai turi būti patvirtinta prašytojo asmens tapatybė.

4. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių, kad prašytojai būtų aprūpinti 1 dalyje nurodytu dokumentu, kuris galiotų tol, kol jiems leidžiama pasilikti atitinkamos valstybės narės teritorijoje.

5. Valstybės narės gali prašytojams parūpinti kelionės dokumentus, jei dėl rimtų humanitarinio pobūdžio priežasčių jiems reikia būti kitoje valstybėje.

⁽¹⁾ OL L 212, 2001 8 7, p. 12.

6. Valstybės narės, prieš suteikdamos teises, kurios prašytojams priklauso pagal šią direktyvą, nenustato nereikalingų arba neproporcingų dokumentų arba kitų administracinių reikalavimų prašytojams vien dėl to, kad jie yra tarptautinės apsaugos prašytojai.

7 straipsnis

Gyvenamoji vieta ir judėjimo laisvė

1. Prašytojai gali laisvai judėti priimančiosios valstybės narės teritorijoje arba tam tikroje valstybės narės jiems nustatytoje vietoje. Nustatyta vieta negali turėti poveikio nedalomai privataus gyvenimo sferai bei turi garantuoti pakankamai galimybių naudotis visa pagal šią direktyvą teikiama parama.

2. Valstybės narės gali nuspręsti dėl prašytojo gyvenamosios vietos, remdamosi visuomenės interesais, viešosios tvarkos sumetimais arba, jei reikalinga, siekdamas paspartinti su tarptautinės apsaugos prašymu susijusį procesą ir jo veiksmingą stebėseną.

3. Valstybės narės gali nustatyti, kad materialinės priėmimo sąlygos bus užtikrintos tik tuo atveju, jeigu prašytojai faktiškai gyvena valstybių narių nurodytoje konkrečioje vietoje. Toks, galintis būti bendrojo pobūdžio, sprendimas kiekvienu atveju priimamas individualiai pagal nacionalinę teisę.

4. Valstybės narės numato galimybę suteikti prašytojams laikiną leidimą išvykti iš 2 ir 3 dalyse minimos gyvenamosios vietos ir (arba) 1 dalyje minimos nustatytos vietos. Sprendimai priimami individualiai, objektyviai ir nešališkai, nurodant priežastis, jei sprendimas yra neigiamas.

Iš prašytojo nereikalaujama gauti leidimo vykti į susitikimus su valdžios atstovais ir į teismus, jei jis privalo ten atvykti.

5. Valstybės narės reikalauja, kad prašytojai praneštų kompetentingoms institucijoms apie savo dabartinį adresą bei tokias institucijas kuo greičiau informuotų apie bet kokį adresą pasikeitimą.

8 straipsnis

Sulaikymas

1. Valstybės narės negali sulaikyti asmens vien dėl to, kad jis yra prašytojas pagal 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos ⁽¹⁾.

2. Įrodžiusios, kad tai būtina, ir kiekvieną atvejį vertindamos individualiai, valstybės narės gali sulaikyti prašytoją, jeigu neįmanoma veiksmingai taikyti kitų švelnesnių alternatyvių priemonių.

3. Prašytoją galima sulaikyti tik šiais atvejais:

a) siekiant nustatyti arba patikrinti jo tapatybę arba pilietybę;

b) siekiant nustatyti tuos elementus, kuriais grindžiamas jo tarptautinės apsaugos prašymas, kurie asmens nesulaikius negalėtų būti gauti, ypač jei yra pavojus, kad prašytojas pasislėps;

c) siekiant procedūros metu priimti sprendimą dėl prašytojo teisės atvykti į teritoriją;

d) jei jis sulaikytas taikant grąžinimo procedūrą pagal 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/115/EB dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse ⁽²⁾ siekiant parengti grąžinimą ir (arba) įvykdyti išsiuntimo procesą, ir atitinkama valstybė narė gali pagrįsti objektyviais kriterijais, be kita ko, kad jis jau turėjo galimybę pasinaudoti prieglobsčio suteikimo procedūra, kad yra rimtų priežasčių manyti, jog jis prašosi tarptautinės apsaugos tik siekdamas, kad būtų atidėtas arba sutrukdytas sprendimo grąžinti vykdymas;

e) kai tai būtina nacionaliniam saugumui arba viešajai tvarkai užtikrinti;

f) pagal 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai ⁽³⁾, 28 straipsnį.

Sulaikymo pagrindai nustatomi nacionalinėje teisėje.

4. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinėje teisėje būtų nustatytos sulaikymui alternatyvias priemones reglamentuojančios normos, pavyzdžiui, įpareigojimas reguliariai prisistatyti į atitinkamas institucijas, užstatas finansinės garantijos pavidalu arba pareiga neišvykti iš nustatytos vietos.

⁽¹⁾ Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 60.

⁽²⁾ OL L 348, 2008 12 24, p. 98.

⁽³⁾ Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 31.

9 straipsnis

Sulaikytiems prašytojams teikiamos garantijos

1. Prašytojas sulaikomas tik kuo trumpiau, o laikomas sulaikytas tik tol, kol taikomi 8 straipsnio 3 dalyje nustatyti pagrindai.

Su 8 straipsnio 3 dalyje nustatytais sulaikymo pagrindais susijusios administracinės procedūros vykdomos deramai kruopščiai. Sulaikymo trukmės pratęsimo negalima pateisinti ne dėl prašytojo kaltės ilgai trunkančiomis administracinėmis procedūromis.

2. Įsakymą sulaikyti prašytoją raštu parengia teisminės arba administracinės institucijos. Įsakyme sulaikyti nurodomos faktinės ir teisinės sulaikymo priežastys, kuriomis grindžiamas sulaikymas.

3. Jeigu įsakymą sulaikyti priima administracinės institucijos, valstybės narės užtikrina, kad *ex officio* ir (arba) prašytojo prašymu būtų skubiai įvykdytas teisminis sulaikymo teisėtumo peržiūrėjimas. Kai toks peržiūrėjimas vykdomas *ex officio*, jis atliekamas kiek įmanoma greičiau po sulaikymo pradžios. Kai jis vykdomas prašytojo prašymu, jis atliekamas kiek įmanoma greičiau po to, kai buvo pradėtos atitinkamos procedūros. Šiuo tikslu valstybės narės nacionalinėje teisėje nustato laikotarpį, per kurį turi būti įvykdytas teisminis peržiūrėjimas *ex officio* ir (arba) teisminis peržiūrėjimas prašytojo prašymu.

Jei, atlikus teisminį peržiūrėjimą, sulaikymas laikomas neteisėtu, atitinkamas prašytojas nedelsiant paleidžiamas.

4. Sulaikyti prašytojai nedelsiant raštu jiems suprantama kalba arba kalba, kurią, kaip pagrįstai manoma, jie supranta, informuojami apie sulaikymo priežastis ir nacionalinėje teisėje nustatytą įsakymo sulaikyti apskundimo tvarką, taip pat apie galimybę prašyti skirti nemokamą teisinę pagalbą ir atstovavimą.

5. Teisminė institucija pagrįstais laiko tarpais *ex officio* ir (arba) susijusio prašytojo prašymu peržiūri sulaikymą, visų pirma, kai jis pratęsiamas, kai atsiranda svarbių aplinkybių arba gaunama naujos informacijos, kuri gali turėti poveikio sulaikymo teisėtumui.

6. 3 dalyje numatyto įsakymo sulaikyti teismo peržiūrėjimo atveju valstybės narės užtikrina, kad prašytojai galėtų nemokamai pasinaudoti teisine pagalba ir atstovavimu. Tai apima bent reikiamų procedūrinių dokumentų parengimą ir dalyvavimą posėdyje teisminėse institucijose prašytojo vardu.

Nemokamą teisinę pagalbą teikia ir atstovauja tinkamą kvalifikaciją turintys asmenys, kurie pagal nacionalinę teisę pripažįstami ir gali užsiimti tokia veikla ir kurie neturi arba potencialiai negalėtų turėti interesų konflikto su prašytojų interesais.

7. Valstybės narės taip pat gali nustatyti, kad nemokama teisinė pagalba ir atstovavimas būtų skiriami:

- a) tik tiems asmenims, kurie neturi pakankamų išteklių; ir (arba)
- b) tik tuo atveju, jei paslaugas teikia teisiniai patarėjai arba kiti konsultantai, kurie pagal nacionalinę teisę specialiai skiriami padėti ir atstovauti prašytojams.

8. Valstybės narės taip pat gali:

- a) nustatyti piniginius ir (arba) laiko apribojimus nemokamos teisinės pagalbos teikimui ir atstovavimui, jeigu tokiais apribojimais savavališkai neribojama galimybė pasinaudoti teisine pagalba ir atstovavimu;
- b) nustatyti, kad su teisine pagalba susijusiais klausimais mokesčių ir kitų išlaidų atžvilgiu prašytojams nebūtų taikomos palankesnės sąlygos, nei jų piliečiams paprastai taikomos sąlygos.

9. Valstybės narės gali pareikalauti, kad joms būtų visiškai arba iš dalies atlygintos patirtos išlaidos, jeigu ir kai prašytojo finansinė padėtis žymiai pagerėja, arba jeigu sprendimas suteikti tokią paramą buvo priimtas remiantis prašytojo pateikta klaidinga informacija.

10. Galimybės pasinaudoti teisine pagalba ir atstovavimu tvarka nustatoma nacionalinėje teisėje.

10 straipsnis

Sulaikymo sąlygos

1. Sulaikyti prašytojai paprastai laikomi specialiuose sulaikymo centruose. Jeigu valstybė narė neturi galimybių apgyvendinti tokius asmenis specialiam sulaikymo centre ir turi naudotis įkalinimo įstaigų patalpomis, sulaikytas prašytojas atskiriamas nuo kalinių, ir taikomos šioje direktyvoje numatytos sulaikymo sąlygos.

Jei įmanoma, sulaikyti prašytojai laikomi atskirai nuo kitų trečiųjų šalių piliečių, kurie nepateikė tarptautinės apsaugos prašymo.

Jei prašytojai negali būti laikomi atskirai nuo kitų trečiųjų šalių piliečių, atitinkama valstybė narė užtikrina, kad būtų taikomos šioje direktyvoje numatytos sulaikymo sąlygos.

2. Sulaikytiems prašytojams suteikiama galimybė pabūti gryname ore.

3. Valstybės narės užtikrina, kad asmenys, atstovaujantys Jungtinių Tautų vyriausiajam pabėgėlių reikalų komisarui (toliau – JTVPK), galėtų bendrauti su prašytojais ir juos lankyti privatumą užtikrinančiomis sąlygomis. Ta galimybė taip pat taikoma bet kuriai organizacijai, dirbančiai atitinkamos valstybės narės teritorijoje JTVPK vardu pagal susitarimą su ta valstybe narė.

4. Valstybės narės užtikrina, kad šeimos nariai, teisiniai patarėjai arba konsultantai ir asmenys, atstovaujantys susijusioje valstybėje narėje pripažintoms atitinkamoms nevyriausybiniams organizacijoms, galėtų bendrauti su prašytojais ir juos lankyti privatumą užtikrinančiomis sąlygomis. Galimybė lankytis sulaikymo centre gali būti ribojama tik tada, kai pagal nacionalinę teisę tokie apribojimai akivaizdžiai būtini dėl sulaikymo centro saugumo, viešosios tvarkos arba administracinio valdymo, su sąlyga, kad tokia galimybė nėra griežtai ribojama arba nėra nesudaroma.

5. Valstybės narės užtikrina, kad sulaikytiems prašytojams kalba, kurią jie supranta arba, kaip pagrįstai manoma, turi suprasti, būtų sistemingai teikiama informacija apie centre taikomas taisykles ir nurodomos jų teisės bei pareigos. Valstybės narės tinkamai pagrįstais atvejais ir pagrįstą kuo trumpesnę laikotarpį šios pareigos gali nevykdyti tuo atveju, kai prašytojas sulaikomas pasienio punkte arba tranzito zonoje. Ši nukrypti leidžianti nuostata netaikoma Direktyvos 2013/32/ES 43 straipsnyje nurodytais atvejais.

11 straipsnis

Pažeidžiamų asmenų ir specialių priėmimo poreikių turinčių prašytojų sulaikymas

1. Sulaikytų prašytojų, kurie yra pažeidžiami asmenys, sveikatai, įskaitant psichinę sveikatą, nacionalinės valdžios institucijos turi skirti išskirtinį dėmesį.

Jeigu sulaikomi pažeidžiami asmenys, valstybės narės užtikrina nuolatinę stebėseną ir tinkamą paramą, atsižvelgiant į jų ypatingą padėtį, įskaitant jų sveikatą.

2. Nepilnamečiai sulaikomi tik kraštutiniu atveju bei nustatius, kad negalima veiksmingai taikyti kitų švelnesnių alternatyvių priemonių. Toks sulaikymas trunka trumpiausią laikotarpį ir dedamos visos pastangos, kad sulaikyti nepilnamečiai būtų paleisti ir apgyvendinti nepilnamečiams tinkamuose būstuose.

Valstybės narės visų pirma rūpinasi nepilnamečio interesais, kaip nustatyta 23 straipsnio 2 dalyje.

Sulaikytiems nepilnamečiams sudaromos sąlygos užsiimti laisvalaikio veikla, įskaitant pagal amžių jiems tinkamus žaidimus ir pramogas.

3. Nelydimi nepilnamečiai sulaikomi tik išimtinėmis aplinkybėmis. Dedamos visos pastangos, kad sulaikyti nelydimi nepilnamečiai būtų kuo greičiau paleisti.

Nelydimi nepilnamečiai niekuomet nelaikomi įkalinimo įstaigose.

Kiek tai įmanoma, nelydimi nepilnamečiai apgyvendinami įstaigose, kurių darbuotojai ir patalpos yra tinkami, atsižvelgiant į jų amžiaus asmenų poreikius.

Jeigu sulaikomi nelydimi nepilnamečiai, valstybės narės užtikrina, kad jie būtų apgyvendinti atskirai nuo suaugusių asmenų.

4. Sulaikytos šeimos apgyvendinamos atskirai, užtikrinant reikiamą privatumą.

5. Jeigu sulaikomos moteriškos lyties prašytojos, valstybės narės užtikrina, kad jos būtų apgyvendintos atskirai nuo vyriškos lyties prašytojų, išskyrus atvejus, jei pastarieji yra šeimos nariai ir visi susiję asmenys su tuo sutinka.

Išimtys pirmai pastraipai taip pat gali būti taikomos naudojimosi bendromis pramogoms ar socialinei veiklai, taip pat maisto ruošimui skirtų patalpų atveju.

6. Tinkamai pagrįstais atvejais valstybės narės pagrįstu kuo trumpesniu laikotarpiu gali nukrypti nuo 2 dalies trečios pastraipos, 4 dalies ir 5 dalies pirmos pastraipos, kai prašytojas sulaukiamas sienos perėjimo punkte arba tranzito zonoje, išskyrus Direktyvos 2013/32/ES 43 straipsnyje nurodytais atvejais.

12 straipsnis

Šeimos

Valstybės narės imasi reikiamų priemonių, kad, kiek įmanoma, būtų išlaikyta jų teritorijoje esančios šeimos vienovė, jei prieglobsčio prašytojams atitinkama valstybė narė suteikia būstą. Tokios priemonės įgyvendinamos prašytojui sutinkant.

13 straipsnis

Medicinos apžiūra

Valstybės narės visuomenės sveikatos sumetimais gali pareikauti prieglobsčio medicinos apžiūros.

14 straipsnis

Nepilnamečių mokymas ir švietimas

1. Valstybės narės nepilnamečiams prašytojų vaikams bei nepilnamečiams prašytojams suteikia galimybę naudotis švietimo sistema panašiomis sąlygomis kaip ir savo piliečiams iki tol, kol jiems arba jų tėvams bus realiai pritaikyta išsiuntimo priemonė. Toks mokymas gali būti vykdomas apgyvendinimo centruose.

Atitinkama valstybė narė gali nustatyti apribojimą, leidžiantį naudotis tikrai valstybine švietimo sistema.

Valstybė narė neatima galimybės įgyti vidurinį išsilavinimą tik dėl tos priežasties, kad nepilnametis sulaukė pilnametystės.

2. Galimybė naudotis švietimo sistema suteikiama ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo nepilnamečio arba nepilnamečio vardu pateikto tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo dienos.

Nepilnamečiams organizuojami parengiamieji kursai, įskaitant kalbų kursus, jei tai būtina siekiant palengvinti jų naudojimąsi švietimo sistema ir dalyvavimą joje, kaip nustatyta 1 dalyje.

3. Jei dėl konkrečių aplinkybių nepilnametis neturi 1 dalyje nustatytos galimybės naudotis švietimo sistema, atitinkama

valstybė narė pagal savo nacionalinę teisę ir praktiką pasiūlo kitokias švietimo sąlygas.

15 straipsnis

Užimtumas

1. Valstybės narės užtikrina, kad prašytojai turėtų galimybę patekti į darbo rinką ne vėliau kaip per 9 mėnesius nuo tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo datos, jei pirmojoje instancijoje kompetentinga institucija nepriėmė sprendimo ir prašytojas nekaltas dėl delsimo.

2. Valstybės narės nustato sąlygas, kuriomis prašytojui suteikiama galimybė patekti į darbo rinką, pagal nacionalinę teisę ir užtikrinant, kad prašytojai turėtų veiksmingas galimybes patekti į darbo rinką.

Valstybės narės darbo rinkos politikos sumetimais gali teikti pirmenybę Sąjungos piliečiams arba valstybių, kurios yra Susitarimo dėl Europos ekonominės erdvės šaly, piliečiams, ir šalyje teisėtai gyvenantiems trečiųjų šalių piliečiams.

3. Galimybė patekti į darbo rinką neatimama sprendimo apskundimo procedūros metu, jei pagal nustatytą procedūrą neigiamo sprendimo apskundimas turi sustabdomąjį poveikį, iki to laiko, kol nebus pranešta apie neigiamą sprendimą.

16 straipsnis

Profesinis mokymas

Valstybės narės gali leisti prašytojams gauti profesinį mokymą, neatsižvelgiant į tai, ar jie turi galimybę patekti į darbo rinką.

Galimybė gauti su darbo sutartimi susijusį profesinį mokymą priklauso nuo to, kiek prašytojas turi galimybių patekti į darbo rinką pagal 15 straipsnį.

17 straipsnis

Bendrosios materialinių priėmimo sąlygų ir sveikatos priežiūros taisyklės

1. Valstybės narės užtikrina, kad tarptautinės apsaugos besiprašantys prašytojai turėtų galimybę naudotis materialinėmis priėmimo sąlygomis.

2. Valstybės narės užtikrina, kad materialinėmis priėmimo sąlygomis prašytojams būtų garantuojamas tinkamas gyvenimo lygis, kuriuo suteikiamos jų pragyvenimo garantijos ir apsaugoma jų fizinė bei psichinė sveikata.

Valstybės narės užtikrina, kad konkrečiais atvejais pažeidžiamiesiems asmenims, kaip numatyta 21 straipsnyje, taip pat ir sulaikytiems asmenims, būtų garantuojamas tinkamas gyvenimo lygis.

3. Valstybės narės gali nustatyti, kad visos arba kai kurios materialinės priėmimo sąlygos sudaromos ir sveikatos priežiūra suteikiama su sąlyga, kad prašytojai neturi pakankamų lėšų užsitikrinti savo sveikatos būklę atitinkančio gyvenimo lygio bei pragyvenimo.

4. Valstybės narės gali pareikalauti, kad prašytojai pagal 3 dalies nuostatas apmokėtų šioje direktyvoje numatytas visas su materialinėmis priėmimo sąlygomis susijusias išlaidas arba jų dalį bei sveikatos priežiūros išlaidas arba jų dalį, jei prašytojai turi pakankamai lėšų, pavyzdžiui, jei jie pakankamai ilgą laiką dirbo.

Jei paaiškėja, jog prašytojas turėjo pakankamai lėšų apmokėti už suteiktas materialines priėmimo sąlygas ir sveikatos priežiūrą tuo metu, kai tie pagrindiniai poreikiai buvo tenkinami nemokamai, valstybės narės gali pareikalauti, kad prašytojas padengtų išlaidas.

5. Jeigu valstybės narės suteikia materialines priėmimo sąlygas finansinių išmokų arba talonų pavidalu, jų dydis nustatomas remiantis susijusios valstybės narės pagal teisę arba praktiką nustatytu (-ais) lygiu (-ais), siekiant suteikti tinkamas piliečių gyvenimo lygio garantijas. Šiuo atžvilgiu valstybės narės gali prašytojams sudaryti mažiau palankias sąlygas nei piliečiams, visų pirma, jeigu materialinė parama iš dalies teikiama natūra arba jeigu tuo (-ais) piliečiams taikomu (-ais) lygiu (-ais) siekiama užtikrinti aukštesnį gyvenimo lygį, nei pagal šią direktyvą nustatytas prašytojams.

18 straipsnis

Materialinių priėmimo sąlygų sudarymo būdai

1. Kai būstas suteikiamas natūra, tai turėtų būti viena iš toliau nurodytų formų ar jų derinys:

- a) patalpos prašytojams apgyvendinti, kol yra nagrinėjamas prie valstybės sienos arba tranzito zonose pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas;
- b) apgyvendinimo centrai, kuriuose užtikrinamas tinkamas gyvenimo lygis;
- c) privatūs namai, butai, viešbučiai ar kitos prašytojų apgyvendinimui pritaikytos patalpos.

2. Nedarydamos poveikio jokioms specialioms sulaikymo sąlygoms, nustatytoms 10 ir 11 straipsniuose, valstybės narės,

kiek tai susiję su būstu, nurodytu šio straipsnio 1 dalies a, b ir c punktuose, užtikrina, kad:

- a) prašytojams būtų garantuota jų šeimyninio gyvenimo apsauga;
- b) prašytojai turėtų galimybę bendrauti su giminaičiais, teisiniais patarėjais arba konsultantais, JTVPK ir kitais atitinkamų nacionalinių, tarptautinių ir nevyriausybinų organizacijų bei įstaigų atstovais;
- c) šeimos nariams, teisiniams patarėjams arba konsultantams ir JTVPK ir susijusios valstybės narės pripažintiems atitinkamų nevyriausybinų organizacijų atstovams suteikiama galimybė lankytis patalpose, kad jie galėtų padėti prašytojams. Toks lankymasis gali būti ribojamas tikrai dėl priežasčių, susijusių su patalpų arba su prašytojų saugumu.

3. Valstybės narės atsižvelgia į amžiaus ir lyties aspektus, taip pat į pažeidžiamų asmenų padėtį, kiek tai susiję su prašytojais, esančiais 1 dalies a ir b punktuose nurodytose patalpose ir apgyvendinimo centruose.

4. Valstybės narės 1 dalies a ir b punktuose nurodytose patalpose ir apgyvendinimo centruose imasi reikiamų smurto ir smurto dėl lyties, įskaitant seksualinę prievartą ir priekabiavimą, prevencijos priemonių.

5. Valstybės narės užtikrina, kad, kiek tai įmanoma, išlaikomi suaugę prašytojai, turintys specialių priėmimo poreikių, būtų apgyvendinami kartu su artimais suaugusiais giminaičiais, kurie jau yra toje pačioje valstybėje narėje ir kurie pagal atitinkamos valstybės narės teisę arba praktiką yra už juos atsakingi.

6. Valstybės narės užtikrina, kad prašytojai būtų perkeltami iš vienos apgyvendinimo vietos į kitą būstą tikrai esant būtinybei. Valstybės narės suteikia prašytojams galimybę informuoti savo teisinius patarėjus arba konsultantus apie perkėlimą ir pranešti naująjį adresą.

7. Apgyvendinimo centruose dirbantys asmenys turi būti tinkamai apmokyti bei būti susaistyti nacionalinėje teisėje nustatytą konfidencialumo taisyklių dėl bet kurios atliekant pareigas gautos informacijos.

8. Valstybės narės gali įtraukti prieglobsčio prašytojus dalyvauti valdant materialinius išteklius bei nematerialiose centro gyvenimo srityse per patarėjų valdybą arba gyventojų atstovų tarybą.

9. Tinkamai pagrįstais atvejais valstybės narės ypatinga tvarka kuo trumpesniai laikotarpiui materialinėms priėmimo sąlygoms gali nustatyti kitokius reikalavimus, nei numatyta šiame straipsnyje, kai:

- a) reikia atlikti prašytojų specialių poreikių įvertinimą pagal 22 straipsnį;
- b) paprastai turimos apgyvendinimo galimybės yra laikinai išnaudotos.

Tokios kitokios sąlygos bet kuriuo atveju turi patenkinti pagrindinius poreikius.

19 straipsnis

Sveikatos priežiūra

1. Valstybės narės užtikrina, kad prašytojams būtų suteikta reikalinga sveikatos priežiūra, į kurią įeina bent jau pirmoji medicinos pagalba ir būtinausias gydymas ligų ir rimtų psichikos sutrikimų atveju.
2. Valstybės narės specialių priėmimo poreikių turintiems prašytojams suteikia būtiną medicinos ar kitokią pagalbą, įskaitant prareikus tinkamą psichinės sveikatos priežiūrą.

III SKYRIUS

MATERIALINIŲ PRIĖMIMO SĄLYGŲ APRIBOJIMAS ARBA PANAIKINIMAS

20 straipsnis

Materialinių priėmimo sąlygų apribojimas arba panaikinimas

1. Valstybės narės gali apriboti arba išimtiniais ir tinkamai pagrįstais atvejais panaikinti materialines priėmimo sąlygas, kai prašytojas:
 - a) palieka kompetentingos institucijos jam paskirtą gyvenamąją vietą, jos neinformavęs arba be leidimo, jei tokio reikia; arba
 - b) nevykdo reikalavimo prisistatyti arba nepaiso prašymų suteikti informacijos ar atvykti asmeninio pokalbio, susijusio su prieglobsčio suteikimo procedūra, per pagrįstą laikotarpį, kuris nustatytas nacionalinėje teisėje; arba
 - c) yra pateikęs paskesnę prašymą, kaip apibrėžta Direktyvos 2013/32/ES 2 straipsnio 4 punkte.

Kiek tai susiję su a ir b punktuose nurodytais atvejais, kai prašytojas surandamas arba pats savanoriškai prisistato kompetentingai institucijai, priimamas tinkamai pagrįstas sprendimas, kuris remiasi pasiūlyto priežastimis, dėl kurių arba visų materialinių priėmimo sąlygų, kurios buvo panaikintos ar apribotos, taikymo atnaujinimo.

2. Valstybės narės taip pat gali apriboti materialines priėmimo sąlygas, kai jos gali nustatyti, kad prašytojas be pateiktos priežasties nepateikė tarptautinės apsaugos prašymo, kai tik tai praktiškai buvo įmanoma atvykus į tą valstybę narę.

3. Valstybės narės gali apriboti arba panaikinti materialines priėmimo sąlygas, jei prašytojas nuslėpė finansinius išteklius, taip nepagrįstai pasinaudodamas materialinėmis priėmimo sąlygomis.

4. Valstybės narės gali nustatyti taikytinas sankcijas už sunkius apgyvendinimo centrų taisyklių pažeidimus bei už akivaizdžiai agresyvių elgesį.

5. Sprendimai dėl materialinių priėmimo sąlygų apribojimo ar panaikinimo arba dėl šio straipsnio 1 ir 2, 3 ir 4 dalyse nurodytų sankcijų kiekvienu atveju priimami individualiai, objektyviai ir nešališkai bei pateikiant priežastis. Priimant sprendimus, dėmesys skiriamas konkrečiai to asmens padėčiai, ypač sprendžiant dėl tų asmenų, kuriems taikomas 21 straipsnis, atsižvelgiant į proporcingumo principą. Valstybės narės visais atvejais užtikrina galimybę gauti sveikatos priežiūrą pagal 19 straipsnį ir visiems prašytojams užtikrina orumo nežeminantį gyvenimo lygį.

6. Valstybės narės užtikrina, kad materialinės priėmimo sąlygos nebūtų panaikintos arba apribotos anksčiau nei priimtas sprendimas pagal 5 dalį.

IV SKYRIUS

NUOSTATOS DĖL PAŽEIDŽIAMŲ ASMENŲ

21 straipsnis

Bendrasis principas

Valstybės narės atsižvelgia į specifinius pažeidžiamų asmenų, pavyzdžiui, nepilnamečių, nelydimų nepilnamečių, žmonių su negalia, vyresnio amžiaus žmonių, nėščių moterų, nepilnamečius vaikus turinčių vienišų tėvų, prekybos žmonėmis aukų, sunkiai sergančių, psichikos sutrikimų turinčių asmenų, taip pat asmenų, kurie patyrė kankinimus, išprievartavimą arba kitokias sunkaus psichologinio, fizinio arba seksualinio smurto formas, pavyzdžiui, moterų lyties organų žalojimo aukų, poreikius nacionalinės teisės aktuose, kuriais įgyvendinama ši direktyva.

22 straipsnis

Pažeidžiamų asmenų specialių priėmimo poreikių vertinimas

1. Siekdamas veiksmingai įgyvendinti 21 straipsnį, valstybės narės vertina, ar prašytojas yra specialių priėmimo poreikių turintis prašytojas. Valstybės narės taip pat nurodo tokių poreikių pobūdį.

Tas vertinimas pradamas per pagrįstą laikotarpį nuo tada, kai paprašoma tarptautinės apsaugos, ir gali būti įtraukiamas į galiojančias nacionalines procedūras. Valstybės narės užtikrina, kad tie specialūs priėmimo poreikiai būtų tenkinami taip pat atsižvelgiant į šios direktyvos nuostatas, jeigu jie išaiškėja vėlesniu prieglobsčio procedūros etapu.

Valstybės narės užtikrina, kad specialių priėmimo poreikių turintiems prašytojams teikiant pagalbą pagal šią direktyvą būtų atsižvelgiama į jų specialius priėmimo poreikius per visą prieglobsčio procedūrą ir būtų tinkamai stebima jų padėtis.

2. 1 dalyje nurodytas vertinimas nebūtinai atliekamas administracinės procedūros forma.

3. Turinčiais specialių priėmimo poreikių gali būti laikomi ir tokiu būdu pasinaudoti pagal šią direktyvą teikiama specialia parama gali tik pažeidžiami asmenys pagal 21 straipsnį.

4. 1 dalyje numatytas vertinimas nedaro poveikio tarptautinės apsaugos poreikio vertinimui pagal Direktyvą 2011/95/ES.

23 straipsnis

Nepilnamečiai

1. Valstybės narės, įgyvendindamos su nepilnamečiais susijusias šios direktyvos nuostatas, pirmiausia atsižvelgia į vaiko interesus. Valstybės narės užtikrina, kad nepilnamečiai turėtų tokias gyvenimo sąlygas, kokių reikia jų fiziniam, protiniam, dvasiniam, moraliniam ir socialiniam vystymuisi.

2. Vertindamos vaiko interesus, valstybės narės visų pirma tinkamai atsižvelgia į šiuos veiksnius:

- a) šeimos susijungimo galimybes;
- b) nepilnamečio gerovę ir socialinę raidą, ypač – į nepilnamečio patirtį;
- c) saugumo ir apsaugos aspektus, ypač jei nepilnamečiui kyla grėsmė, kad nepilnamečis yra arba gali tapti prekybos žmonėmis auka;
- d) nepilnamečio pažiūras, atsižvelgdamos į jo amžių ir brandą.

3. Valstybės narės užtikrina, kad nepilnamečiai turėtų galimybę užsiimti laisvalaikio veikla, įskaitant pagalbą amžių jiems tinkamus žaidimus ir pramogas, 18 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose nurodytose patalpose ir apgyvendinimo centruose, taip pat veiklą gryname ore.

4. Valstybės narės suteikia galimybę naudotis reabilitacijos paslaugomis tiems nepilnamečiams, kurie yra patyrę bet kokią prievartą, buvo be priežiūros, išnaudojami, kankinami, su kuriais buvo žiauriai, nežmoniška ir žeminančiai elgiamasi arba kurie yra nukentėję karinių konfliktų metu, bei užtikrina, kad būtų teikiama reikiama psichinės sveikatos priežiūra ir prirėkus suteikta kvalifikuota psichologinė pagalba.

5. Valstybės narės užtikrina, kad nepilnamečiai prašytojai vaikai arba nepilnamečiai prašytojai būtų apgyvendinti su savo tėvais, nesusituokusiais jų nepilnamečiais broliais ir (arba) seserimis arba su suaugusiu asmeniu, kuris už juos atsakingas pagal atitinkamos valstybės narės teisę arba praktiką, jei tai daroma atsižvelgiant į atitinkamų nepilnamečių interesus.

24 straipsnis

Nelydimi nepilnamečiai

1. Valstybės narės kuo skubiau imasi priemonių, kad užtikrintų, jog atstovas atstovautų ir padėtų nelydimam nepilnamečiui pasinaudoti šioje direktyvoje nustatytais teisėmis ir vykdyti pareigas. Nelydimas nepilnamečis nedelsiant informuojamas apie atstovo paskyrimą. Atstovas savo pareigas vykdo pagal vaiko interesų principą, kaip nustatyta 23 straipsnio 2 dalyje, ir šiuo tikslu turi reikiamos patirties. Siekiant užtikrinti 23 straipsnio 2 dalies b punkte nurodytą nepilnamečio gerovę ir socialinę raidą, asmuo, kuris veikia kaip atstovas, pakeičiamas tik tuo atveju, kai būtina. Organizacijos arba asmenys, kurie turi arba potencialiai galėtų turėti interesų konfliktą su nelydimų nepilnamečių interesais, negali tapti atstovais.

Atitinkamos institucijos reguliariai vertina padėtį, įskaitant tai, ar suteiktos reikiamos priemonės nelydimam nepilnamečiui atstovauti.

2. Pateikę tarptautinės apsaugos prašymą, nelydimi nepilnamečiai nuo tada, kai buvo įleisti į teritoriją, iki tol, kol yra priversti palikti valstybę narę, kurioje buvo prašoma tarptautinės apsaugos arba vyksta tokio prašymo nagrinėjimas, apgyvendinami:

- a) su suaugusiais giminaičiais;

b) globėjų šeimoje;

c) apgyvendinimo centruose, specialiai pritaikytuose priimti nepilnamečius;

d) kituose nepilnamečiams gyventi tinkančiuose būstuose.

16 metų ir vyresnius nelydimus nepilnamečius valstybės narės gali apgyvendinti suaugusiems prašytojams skirtuose apgyvendinimo centruose, jeigu tai atitinka jų interesus, kaip nustatyta 23 straipsnio 2 dalyje.

Kiek įmanoma, broliai ir (arba) seserys neišskiriami, atsižvelgiant į atitinkamo nepilnamečio interesus, ypač į jo amžių ir brandą. Nelydimų nepilnamečių gyvenamoji vieta keičiama kuo rečiau.

3. Valstybės narės imasi kuo greičiau surasti nelydimo nepilnamečio šeimos narius, prireikus padedant tarptautinėms arba kitoms susijusioms organizacijoms, kai yra paprašyta tarptautinės apsaugos, tuo pačiu metu saugodamos jo interesus. Tais atvejais, kai gali kilti grėsmė nepilnamečio arba jo artimų giminių, ypač jeigu jie yra likę kilmės šalyje, gyvybei ar vientisumui, reikia stengtis, kad informacija apie tuos asmenis būtų renkama, tvarkoma ir perduodama laikantis konfidencialumo, kad būtų išvengta pavojaus jų saugumui.

4. Su nelydimais nepilnamečiais dirbantys asmenys turi būti dalyvavę reikiamuose mokymuose, susijusiuose su jų poreikiais, ir toliau juose dalyvauti, bei būti susaistyti nacionalinėje teisėje numatytų konfidencialumo taisyklių dėl bet kokios atliekant pareigas gautos informacijos.

25 straipsnis

Kankinimų ir smurto aukos

1. Valstybės narės užtikrina, kad kankinimus, išprievartavimą ar kitokius rimtus smurtinius veiksmus patyrę asmenys gautų reikiamą pagalbą dėl tokiomis veiksmais padarytos žalos, visų pirma galėtų naudotis tinkamu medicininio ir psichologinio gydymo arba priežiūra.

2. Su kankinimų, išprievartavimo ar kitokio sunkaus smurto aukomis dirbantys asmenys turi būti dalyvavę reikiamuose mokymuose, susijusiuose su jų poreikiais, ir toliau juose dalyvauti, bei būti susaistyti nacionalinėje teisėje numatytų konfidencialumo taisyklių dėl bet kokios atliekant pareigas gautos informacijos.

V SKYRIUS

SPRENDIMŲ APSKUNDIMAS

26 straipsnis

Sprendimų apskundimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad sprendimus dėl paramos pagal šią direktyvą suteikimo, panaikinimo arba apribojimo arba pagal 7 straipsnį individualiai su prašytojais susijusius priimtus sprendimus būtų galima apskusti pagal nacionalinę teisę nustatyta tvarka. Bent jau paskutinėje instancijoje turi būti suteikta galimybė kreiptis į teisminę instituciją, apskundžiant sprendimą arba dėl jo faktinio ir teisinio peržiūrėjimo.

2. Sprendimo apskundimo arba peržiūrėjimo 1 dalyje nurodytoje teisminėje institucijoje atvejais, valstybės narės užtikrina, kad pateikus prašymą būtų skiriama nemokama teisinė pagalba ir atstovavimas tiek, kiek tokia pagalba būtina užtikrinant veiksmingas galimybes pasinaudoti teisingumo sistema. Tai apima bent reikiamų procedūrinių dokumentų parengimą ir dalyvavimą posėdyje teisminėse institucijose prašytojo vardu.

Nemokamą teisinę pagalbą ir atstovavimą teikia tinkamą kvalifikaciją turintys asmenys, kurie pagal nacionalinę teisę pripažįstami ar gali užsiimti tokia veikla ir kurie neturi arba potencialiai negalėtų turėti konflikto su prašytojų interesais.

3. Valstybės narės taip pat gali numatyti, kad nemokama teisinė pagalba ir atstovas skiriami:

- a) tik tiems asmenims, kurie neturi pakankamų išteklių; ir (arba)
- b) tik tuo atveju, jei paslaugas teikia teisiniai patarėjai arba kiti konsultantai, kurie pagal nacionalinę teisę specialiai skiriami padėti prašytojams ir juos atstovauti.

Valstybės narės gali nustatyti, kad nemokama teisinė pagalba ir atstovas neskiriami, jeigu, kompetentingos institucijos manymu, nėra realios tikimybės, kad sprendimo apskundimas arba peržiūrėjimas bus sėkmingi. Tokiu atveju valstybės narės užtikrina, kad teisinė pagalba ir atstovavimas nebūtų savavališkai apribojami ir kad nebūtų trukdoma prašytojui veiksmingai pasinaudoti teisingumo sistema.

4. Valstybės narės taip pat gali:

- a) nustatyti piniginius ir (arba) laiko nemokamos teisinės pagalbos teikimo ir atstovavimo apribojimus, jeigu tokiais apribojimais savavališkai neapribojama galimybė pasinaudoti teisine pagalba ir atstovavimu;

- b) nustatyti, kad su teisine pagalba susijusiais klausimais mokesčių ir kitų išlaidų atžvilgiu prašytojams nebūtų taikomos palankesnės sąlygos, nei jų piliečiams paprastai taikomos sąlygos.

5. Valstybės narės gali pareikalauti, kad joms būtų visiškai arba iš dalies atlygintos patirtos išlaidos, jeigu ir kai prašytojo finansinė padėtis žymiai pagerėja, arba jeigu sprendimas suteikti tokią paramą buvo priimtas remiantis prašytojo pateikta klaidinga informacija.

6. Galimybės pasinaudoti teisine pagalba ir atstovavimu tvarka nustatoma nacionalinėje teisėje.

VI SKYRIUS

PRIĖMIMO SISTEMOS VEIKSMINGUMO TOBULINIMO PRIEMONĖS

27 straipsnis

Kompetentingos institucijos

Kiekviena valstybė narė praneša Komisijai apie institucijas, kurios atsakingos už pareigų, atsirandančių pagal šią direktyvą, vykdymą. Valstybės narės praneša Komisijai apie bet kokius su tokių institucijų tapatybe susijusius pakeitimus.

28 straipsnis

Vadovavimo, stebėsenos ir kontrolės sistema

1. Valstybės narės su derama pagarba savo konstitucinei santvarkai nustato atitinkamus mechanizmus, siekdamos užtikrinti, kad būtų nustatytas tinkamas vadovavimasis priėmimo sąlygų lygiu, jo stebėsenos ir kontrolės.

2. Naudodamos I priede nustatytą formą valstybės narės Komisijai pateikia susijusią informaciją ne vėliau kaip 2016 m. liepos 20 d.

29 straipsnis

Personalas ir ištekliai

1. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad šią direktyvą įgyvendinančioms institucijoms ir kitoms organizacijoms būtų suteiktas būtinas pagrindinis mokymas, atsižvelgiant į prašytojų, tiek į vyrų, tiek į moterų, poreikius.

2. Valstybės narės skiria reikiamus išteklius, susijusius su nacionalinės teisės aktais, kuriais įgyvendinama šia direktyva.

VII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

30 straipsnis

Ataskaitos

Ne vėliau kaip 2017 m. liepos 20 d. Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia šios direktyvos taikymo ataskaitą ir siūlo būtinus dalinius pakeitimus.

Valstybės narės ne vėliau kaip 2016 m. liepos 20 d. atsiunčia Komisijai visą ataskaitai parengti reikalingą informaciją.

Pateikusi pirmą ataskaitą, Komisija ne rečiau kaip kas penkeri metai pateikia šios direktyvos taikymo ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai.

31 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės ne vėliau kaip 2015 m. liepos 20 d. priima įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus, kad būtų laikomasi 1–12, 14–28 ir 30 straipsnių bei I priedo. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės. Jos taip pat įtraukia teiginį, kad galiojančiuose įstatymuose ir kituose teisės aktuose esančios nuorodos į šią direktyvą panaikintą direktyvą laikomos nuorodomis į šią direktyvą. Nuorodos darymo tvarką ir teiginio formuluotę nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

32 straipsnis

Panaikinimas

Direktyva 2003/9/EB yra panaikinama valstybėms narėms, kurioms ji taikoma, nuo 2015 m. liepos 21 d., nedarant poveikio valstybių narių pareigoms, susijusioms su II priedo B dalyje nurodytos direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę terminu.

Nuorodos į panaikintą direktyvą laikomos nuorodomis į šią direktyvą ir aiškinamos pagal III priede pateiktą atitikties lentelę.

33 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

13 ir 29 straipsniai ir I priedas taikomi nuo 2015 m. liepos 21 d.

34 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva pagal Sutartis skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje 2013 m. birželio 26 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
M. SCHULZ

Tarybos vardu
Pirmininkas
A. SHATTER

—

I PRIEDAS

Informacijai, kurią turi pateikti valstybės narės, kaip nustatyta 28 straipsnio 2 dalyje, perduoti naudotina forma

Po 28 straipsnio 2 dalyje nurodytos datos informacija, kurią turi pateikti valstybės narės, dar kartą pateikiama Komisijai, jeigu yra esminių nacionalinės teisės arba praktikos pakeitimų, dėl kurių pateikta informacija pasensta.

1. Pagal 2 straipsnio k punktą ir 22 straipsnį paaiškinkite skirtingus specialių priėmimo poreikių turinčių asmenų nustatymo etapus, įskaitant jo pradžią ir jo padarinius, kiek tai susiję su jų poreikių tenkinimu, ypač nelydimų nepilnamečių, asmenų, kurie patyrė kankinimus, išprievartavimą arba kitokį sunkų psichologinį, fizinį arba seksualinį smurtą, taip pat prekybos žmonėmis aukų atveju.
2. Pateikite visą informaciją apie 6 straipsnyje nurodytų dokumentų rūšį, pavadinimą ir formatą.
3. Pagal 15 straipsnį nurodykite atvejus, kai prašytojų galimybei patekti į darbo rinką taikomos specialios sąlygos, ir išsamiai nurodykite tokius apribojimus.
4. Pagal 2 straipsnio g punktą išsamiai apibūdinkite, kaip teikiamos materialinės priėmimo sąlygos (t. y. kokios materialinės priėmimo sąlygos teikiamos natūra, pinigais, talonais ar naudojant tuos būdus) ir nurodykite prašytojams mokamų dienpinigių dydį.
5. Kai taikoma, pagal 17 straipsnio 5 dalį paaiškinkite atskaitos tašką (-us), kuris (-ie) taikomas (-i) pagal nacionalinę teisę arba praktiką siekiant nustatyti prašytojams teikiamos finansinės paramos dydį. Jeigu prašytojams sudaromos nepalankesnės sąlygos nei piliečiams, paaiškinkite to priežastis.

II PRIEDAS

A DALIS

Panaikinta direktyva

(nurodyta 32 straipsnyje)

Tarybos direktyva 2003/9/EB

(OL L 31, 2003 2 6, p. 18).

B DALIS

Perkėlimo į nacionalinę teisę terminas

(nurodytas 32 straipsnyje)

Direktyva	Perkėlimo terminas
2003/9/EB	2005 m. vasario 6 d.

III PRIEDAS

Atitikties lentelė

Direktyva 2003/9/EB	Ši direktyva
1 straipsnis	1 straipsnis
2 straipsnio įžanginė formuluotė	2 straipsnio įžanginė formuluotė
2 straipsnio a punktas	—
2 straipsnio b punktas	—
—	2 straipsnio a punktas
2 straipsnio c punktas	2 straipsnio b punktas
2 straipsnio d punkto įžanginė formuluotė	2 straipsnio c punkto įžanginė formuluotė
2 straipsnio d punkto i papunktis	2 straipsnio c punkto pirma įtrauka
2 straipsnio d punkto ii papunktis	2 straipsnio c punkto antra įtrauka
—	2 straipsnio c punkto trečia įtrauka
2 straipsnio e, f ir g punktai	—
—	2 straipsnio d punktas
2 straipsnio h punktas	2 straipsnio e punktas
2 straipsnio i punktas	2 straipsnio f punktas
2 straipsnio j punktas	2 straipsnio g punktas
2 straipsnio k punktas	2 straipsnio h punktas
2 straipsnio l punktas	2 straipsnio i punktas
—	2 straipsnio j punktas
—	2 straipsnio k punktas
3 straipsnis	3 straipsnis
4 straipsnis	4 straipsnis
5 straipsnis	5 straipsnis
6 straipsnio 1–5 dalys	6 straipsnio 1–5 dalys
—	6 straipsnio 6 dalis
7 straipsnio 1 ir 2 dalys	7 straipsnio 1 ir 2 dalys
7 straipsnio 3 dalis	—
7 straipsnio 4–6 dalys	7 straipsnio 3–5 dalys

Direktyva 2003/9/EB	Ši direktyva
—	8 straipsnis
—	9 straipsnis
—	10 straipsnis
—	11 straipsnis
8 straipsnis	12 straipsnis
9 straipsnis	13 straipsnis
10 straipsnio 1 dalis	14 straipsnio 1 dalis
10 straipsnio 2 dalis	14 straipsnio 2 dalies pirma pastraipa
—	14 straipsnio 2 dalies antra pastraipa
10 straipsnio 3 dalis	14 straipsnio 3 dalis
11 straipsnio 1 dalis	—
—	15 straipsnio 1 dalis
11 straipsnio 2 dalis	15 straipsnio 2 dalis
11 straipsnio 3 dalis	15 straipsnio 3 dalis
11 straipsnio 4 dalis	—
12 straipsnis	16 straipsnis
13 straipsnio 1–4 dalys	17 straipsnio 1–4 dalys
13 straipsnio 5 dalis	—
—	17 straipsnio 5 dalis
14 straipsnio 1 dalis	18 straipsnio 1 dalis
14 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos išanginė formulė, a ir b punktai	18 straipsnio 2 dalies išanginė formulė, a ir b punktai
14 straipsnio 7 dalis	18 straipsnio 2 dalies c punktas
—	18 straipsnio 3 dalis
14 straipsnio 2 dalies antra pastraipa	18 straipsnio 4 dalis
14 straipsnio 3 dalis	—
—	18 straipsnio 5 dalis

Direktyva 2003/9/EB	Ši direktyva
14 straipsnio 4 dalis	18 straipsnio 6 dalis
14 straipsnio 5 dalis	18 straipsnio 7 dalis
14 straipsnio 6 dalis	18 straipsnio 8 dalis
14 straipsnio 8 dalies pirmos pastraipos išanginė formulotė, pirma įtrauka	18 straipsnio 9 dalies pirmos pastraipos išanginė formulotė, a punktas
14 straipsnio 8 dalies pirmos pastraipos antra įtrauka	—
14 straipsnio 8 dalies pirmos pastraipos trečia įtrauka	18 straipsnio 9 dalies pirmos pastraipos b punktas
14 straipsnio 8 dalies pirmos pastraipos ketvirta įtrauka	—
14 straipsnio 8 dalies antra pastraipa	18 straipsnio 9 dalies antra pastraipa
15 straipsnis	19 straipsnis
16 straipsnio 1 dalies išanginė formulotė	20 straipsnio 1 dalies išanginė formulotė
16 straipsnio 1 dalies a punkto pirmos pastraipos pirma, antra ir trečia įtraukos	20 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a, b ir c punktai
16 straipsnio 1 dalies a punkto antra pastraipa	20 straipsnio 1 dalies antra pastraipa
16 straipsnio 1 dalies b punktas	—
16 straipsnio 2 dalis	—
—	20 straipsnio 2 ir 3 dalys
16 straipsnio 3–5 dalys	20 straipsnio 4–6 dalys
17 straipsnio 1 dalis	21 straipsnis
17 straipsnio 2 dalis	—
—	22 straipsnis
18 straipsnio 1 dalis	23 straipsnio 1 dalis
—	23 straipsnio 2 ir 3 dalys
18 straipsnio 2 dalis	23 straipsnio 4 dalis
—	23 straipsnio 5 dalis
19 straipsnis	24 straipsnis
20 straipsnis	25 straipsnio 1 dalis
—	25 straipsnio 2 dalis
21 straipsnio 1 dalis	26 straipsnio 1 dalis

Direktyva 2003/9/EB	Ši direktyva
—	26 straipsnio 2–5 dalys
21 straipsnio 2 dalis	26 straipsnio 6 dalis
22 straipsnis	—
—	27 straipsnis
23 straipsnis	28 straipsnio 1 dalis
—	28 straipsnio 2 dalis
24 straipsnis	29 straipsnis
25 straipsnis	30 straipsnis
26 straipsnis	31 straipsnis
—	32 straipsnis
27 straipsnis	33 straipsnio pirma pastraipa
—	33 straipsnio antra pastraipa
28 straipsnis	34 straipsnis
—	I priedas
—	II priedas
—	III priedas